

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 2, 3, 4, 6, 7, 9, 10, 16, 18, 31, 34,
39, 40, 41, 43, 44, 49, 51, 52, 58, 67, 70, 71, 72, 74, 75 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 39¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMAS**

2017 m. liepos 4 d. Nr. XIII-604
Vilnius

1 straipsnis. 2 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 2 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. **Elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių gaminantis vartotojas** (toliau – **gaminantis vartotojas**) – elektros energijos vartotojas, gaminantis elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių savo reikmėms ir ūkio poreikiams tenkinti ir turintis teisę pagamintą, bet savo reikmėms ir ūkio poreikiams nesuvartotą elektros energiją patiekti į elektros tinklus Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo nustatyta tvarka.“

2. Pakeisti 2 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. **Elektros energijos garantinis tiekimas** (toliau – **garantinis tiekimas**) – elektros energijos tiekimas, siekiant užtikrinti vartotojų, kurie nustatyta tvarka nepasirinko nepriklausomo tiekėjo arba kurių pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo savo įsipareigojimų, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, aprūpinimą elektros energija.“

3. Pakeisti 2 straipsnio 20 dalį ir ją išdėstyti taip:

„20. **Ilgalaikis planavimas** – elektros energijos gamybos, perdavimo ir skirstymo pajėgumų plėtros, tiekimo vartotojams patikimumo užtikrinimo ir tam reikalingų ilgalaikių investicijų planavimas dešimties metų laikotarpiui, siekiant patenkinti elektros energijos poreikį sistemoje.“

4. Papildyti 2 straipsnį nauja 32 dalimi:

„32. **Pažeidžiamas elektros energijos vartotojas** (toliau – **pažeidžiamas vartotojas**) – buitinis elektros energijos vartotojas, kuris pats ir (ar) su juo bendrai gyvenantys asmenys gauna ir (ar) turi teisę gauti piniginę socialinę paramą pagal Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymą ir kuris šio įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka turi teisę naudotis pažeidžiamiesiems vartotojams nustatytais papildomomis garantijomis.“

5. Buvusias 2 straipsnio 32–55 dalis laikyti atitinkamai 33–56 dalimis.

6. Pakeisti 2 straipsnio 54 dalį ir ją išdėstyti taip:

„54. **Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos** – paslaugos, kurių teikėjus ir teikimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė, vadovaudamasi šio įstatymo 74 straipsnyje nustatytais bendraisiais reikalavimais, viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir šių paslaugų sąrašu.“

2 straipsnis. 3 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 3 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) nustatyti aukštą vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos lygį, visų pirma užtikrinant elektros energijos prieinamumą ir pakankamumą, pažeidžiamų vartotojų apsaugą, teisės į informaciją įgyvendinimą ir veiksmingas teisių gynimo priemonės;“.

3 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 4 straipsnio 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) elektros energijos prieinamumo ir pakankamumo vartotojams už ekonomiškai pagrįstą kainą bei vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos;“.

2. Pakeisti 4 straipsnio 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) efektyvių išmaniųjų energijos tinklų, išmaniųjų energijos apskaitos sistemų ir atsinaujinančių energijos išteklių panaudojimo elektros energetikos sektoriuje plėtros skatinimo;“.

4 straipsnis. 6 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) nustato viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje teikimo tvarką, šių paslaugų teikimo apimčių nustatymo tvarką;“.

2. Pakeisti 6 straipsnio 1 dalies 6 punktą ir jį išdėstyti taip:

„6) nustato viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus skyrimo tvarką;“.

3. Papildyti 6 straipsnio 1 dalį nauju 9 punktu:

„9) nustato pažeidžiamiems vartotojams taikomų papildomų garantijų įgyvendinimo tvarką;“.

4. Buvusį 6 straipsnio 1 dalies 9 punktą laikyti 10 punktu.

5. Pakeisti 6 straipsnio 2 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) vadovaudamasi viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus skyrimo tvarka skiria viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių;“.

5 straipsnis. 7 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 7 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) rengia ir teikia Vyriausybei tvirtinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo ir apimčių nustatymo tvarkos aprašą;“.

2. Pakeisti 7 straipsnio 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) tvirtina išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus;“.

6 straipsnis. 9 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 9 straipsnio 3 dalį nauju 21 punktu:

„21) derina tinklų operatorių apskaičiuotus šių operatorių išduodamų prijungimo sąlygų, išankstinių prijungimo sąlygų parengimo, elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainius, kurie nustatomi pagal tinklų operatorių parengtą, su Komisija suderintą ir tinklų operatorių patvirtintą šių įkainių apskaičiavimo metodiką;“.

2. Buvusį 9 straipsnio 3 dalies 21 punktą laikyti 22 punktu.

7 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 10 straipsnio 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) nagrinėja buitinių vartotojų skundus dėl energetikos įmonių taikomų elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių ir naujų buitinių vartotojų įrenginių prijungimo sutarčių nesąžiningų sąlygų;“.

2. Pakeisti 10 straipsnio 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) nagrinėja buitinių vartotojų skundus dėl elektros energijos tiekėjų nesąžiningos komercinės veiklos;“.

8 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Leidimas gaminti elektros energiją nereikalingas, jeigu asmuo numato gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos įrenginiuose tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nepatiekiant elektros energijos į elektros tinklus, taip pat jeigu asmuo atitinka šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies nuostatas ir numato

gaminti elektros energiją ne didesnės kaip 5 kW įrengtosios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos įrenginiuose.“

2. Pakeisti 16 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip:

„14. Leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus nereikalingas, jeigu asmuo numato plėsti (įrengti) elektros energijos gamybos pajėgumus, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 10 kW, ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nepatiekiant elektros energijos į elektros tinklus, taip pat jeigu asmuo atitinka šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalies nuostatas ir numato plėsti (įrengti) elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos pajėgumus, kurių įrengtoji galia ne didesnė kaip 5 kW. Asmuo, numatantis plėsti (įrengti) ne didesnės kaip 10 kW įrengtosios galios elektros energijos gamybos pajėgumus ir juose gaminti elektros energiją tik savo reikmėms ir ūkio poreikiams, nepatiekiant elektros energijos į elektros tinklus, taip pat šio įstatymo 2 straipsnio 9 dalyje nurodyti asmenys, numatantys plėsti (įrengti) ne didesnės kaip 5 kW įrengtosios galios elektros energijos iš atsinaujinančių išteklių gamybos pajėgumus, Veiklos elektros energetikos sektoriuje leidimų išdavimo taisyklėse nustatyta tvarka apie tai privalo informuoti tinklų operatorių.“

9 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip:

„1. Tinklų operatorius, įvertindamas elektros energijos tiekimo saugumo ir patikimumo, kokybės, efektyvumo, vartojimo, vadybos ir aplinkos apsaugos reikalavimus, nurodytus Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, gerindamas naudojimosi sistema sąlygas, planuoja ilgalaikę elektros energetikos sistemos plėtrą, derindamas ją su Energetikos ministerija, Komisija ir kitais tinklų operatoriais. Ilgalaikės elektros energetikos sistemos plėtros planavimas turi būti pagrįstas moksliniu, technologiniu ir ekonominiu įvertinimu. Tinklų operatoriai privalo bendradarbiauti, siekdami užtikrinti perdavimo ir skirstomųjų tinklų optimalią plėtrą.“

10 straipsnis. 31 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 31 straipsnio 1 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) eksploatuoti, prižiūrėti, valdyti ir plėtoti perdavimo tinklus ir jungiamąsias linijas, atsižvelgdamas į elektros energetikos sistemos darbo saugumo ir patikimumo, aplinkos apsaugos reikalavimus, išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus ir reikalavimus bei ekonomines sąlygas;“.

2. Pakeisti 31 straipsnio 1 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) organizuoti ir diegti perdavimo tinklų elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius, užtikrindamas išmaniųjų energijos apskaitos sistemų įrengimą;“.

11 straipsnis. 34 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 34 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„34 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais garantijos

Skirstomųjų tinklų operatoriai ir vartotojai, kurių įrenginiai prijungti prie perdavimo tinklų ir kurie yra sudarę su nepriklausomu tiekėju elektros energijos tiekimo sutartį, privalo sudaryti sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo tinklais ir kitas operatoriaus teikiamas paslaugas, susijusias su elektros persiuntimu. Nepriklausomas tiekėjas, kuris yra sudaręs sutartį su perdavimo sistemos operatoriumi dėl atsiskaitymo už vartotojui suteiktas persiuntimo paslaugas, skirstomųjų tinklų operatorius ar vartotojas, pažeidęs su perdavimo sistemos operatoriumi sudarytą sutartį, privalo perdavimo sistemos operatoriaus reikalavimu užtikrinti visų savo prievolių įvykdymą.“

12 straipsnis. 39 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 39 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) rekonstruoti esamus ir įrengti naujus skirstomuosius tinklus, atsižvelgdamas į išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planus ir reikalavimus;“.

2. Pakeisti 39 straipsnio 1 dalies 4 punktą ir jį išdėstyti taip:

„4) organizuoti, diegti, naudoti ir prižiūrėti jam priklausančiais skirstomaisiais tinklais persiunčiamos elektros energijos apskaitą bei eksploatuoti ir prižiūrėti jos įrenginius, užtikrindamas išmaniosios energijos apskaitos sistemos įrengimą;“.

13 straipsnis. Įstatymo papildymas 39¹ straipsniu

Papildyti Įstatymą 39¹ straipsniu:

„39¹ straipsnis. Skirstomųjų tinklų plėtros planavimas

1. Skirstomųjų tinklų operatorius, aptarnaujantis daugiau kaip 100 000 vartotojų, rengia 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, grindžiamą esama ir numatoma elektros energijos pasiūla ir paklausa elektros energetikos sistemoje, elektros tinklo patikimumu, leistinu įrangos tarnavimo amžiumi bei išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtros planais ir reikalavimais. Planas turi būti atnaujinamas kiekvienais metais ir ne vėliau kaip iki kiekvienų metų liepos 1 dienos paskelbiamas skirstomųjų tinklų operatoriaus interneto svetainėje. Prieš paskelbdamas 10 metų skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius vykdo skaidrias ir

viešas konsultacijas su kompetentingomis valstybės institucijomis ir kitomis suinteresuotomis šalimis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytame skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plane, be kita ko, nurodoma:

1) skirstomųjų tinklų įrengimo, atnaujinimo gairės – infrastruktūros dalys, kurios bus įrengiamos ar atnaujinamos per planuojamą 10 metų laikotarpį;

2) bendroji investicijų programa (apimanti finansavimo šaltinius investicijoms, skirtoms skirstomųjų tinklų infrastruktūrai per planuojamą 10 metų laikotarpį), dėl kurios jau priimtas sprendimas, ir nauji investicijų rodikliai (apimtys), kurių bus siekiama per planuojamą 10 metų laikotarpį;

3) bendrosios investicijų programos ir naujų investicijų rodiklių (apimčių) planuojami įgyvendinimo terminai;

4) veiksmingos priemonės, skirtos tiekimo saugumui, patikimumui ir teikiamų paslaugų kokybei užtikrinti;

5) skirstomųjų tinklų operatoriaus pagrįstos prognozės, kuriomis remiantis buvo sudarytas planas, ir jų prielaidos.

3. Rengdamas skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo ir modernizavimo investicijų planą, skirstomųjų tinklų operatorius įvertina prognozes apie elektros energijos gamybos, tiekimo ir vartojimo tendencijas, atsižvelgdamas į valstybės politikos kryptis, pagrįstas elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo bendraisiais principais.

4. Komisija atlieka skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plano įgyvendinimo stebėseną. Komisija, nustačiusi skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plano neatitiktį šiame straipsnyje nustatytiems reikalavimams, teikia skirstomųjų tinklų operatoriui pastabas dėl skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plano koregavimo ar keitimo ir nurodo protingą terminą šiems veiksams atlikti. Skirstomųjų tinklų operatorius, savo interneto svetainėje nepaskelbęs skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plano šio straipsnio 1 dalyje nustatytais terminais arba paskelbęs planą nesilaikydamas šiame straipsnyje nustatytų reikalavimų ir nepašalinęs nustatytų pažeidimų per Komisijos nurodytą terminą, laikomas pažeidusiu reguliuojamos elektros energijos skirstymo veiklos sąlygas.

5. Tuo atveju, kai skirstomųjų tinklų operatorius neatlieka investicijų, kurios pagal skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų planą turėjo būti padarytos per praėjusius 3 metus, Komisija gali įpareigoti skirstomųjų tinklų operatorių atlikti atitinkamas investicijas ir (ar) imtis kitų šiame įstatyme ir Energetikos įstatyme nustatytų priemonių, siekiant

užtikrinti skirstomųjų tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plano įgyvendinimą.“

14 straipsnis. 40 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 40 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„40 straipsnis. Atsiskaitymo už elektros energijos persiuntimą skirstomaisiais tinklais garantijos

Vartotojai, kurių įrenginiai yra prijungti prie skirstomųjų tinklų ir kurie yra sudarę su nepriklausomu tiekėju elektros energijos tiekimo sutartį, privalo sudaryti sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi ir laiku atsiskaityti už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir skirstomaisiais tinklais, taip pat už sisteminės paslaugas ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Nepriklausomas tiekėjas, kuris yra sudaręs sutartį su skirstomųjų tinklų operatoriumi dėl atsiskaitymo už vartotojui suteiktas persiuntimo paslaugas bei už sisteminės paslaugas ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, ir vartotojas, pažeidęs su skirstomųjų tinklų operatoriumi sudarytą sutartį, privalo skirstomųjų tinklų operatoriaus reikalavimu pateikti visų savo prievolių tinkamo įvykdymo užtikrinimą.“

15 straipsnis. 41 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 41 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Balansavimo energijos tiekėjai prekiauja balansavimo elektros energija su perdavimo sistemos operatoriumi. Balansavimo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarčių, sudaromų su balansavimo elektros tiekėjais, standartinės sąlygas rengia ir, suderinęs su Komisija, savo interneto svetainėje skelbia perdavimo sistemos operatorius.“

16 straipsnis. 43 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 43 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Visuomeninis tiekėjas privalo sudaryti sutartis ir tiekti elektros energiją visuomenine elektros energijos kaina visiems jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje esantiems buitiniams vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo tiekėjo, taip pat pažeidžiamiesiems vartotojams.“

17 straipsnis. 44 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 44 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„44 straipsnis. Elektros energijos garantinis tiekimas

1. Vartotojams, nepasirinkusiems nepriklausomo elektros energijos tiekėjo, ar kai jų pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją sutartomis su vartotojais sąlygomis, nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, užtikrinamas garantinis tiekimas šiame straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis.

2. Visuomeninis tiekėjas garantinio tiekimo vartotojams, esantiems jam išduotoje licencijoje nustatytoje teritorijoje, funkciją atlieka laikydamasis šių sąlygų:

1) garantinis tiekimas vartotojui užtikrinamas, kai vartotojas, gavęs nepriklausomo tiekėjo rašytinį įspėjimą, ne vėliau kaip prieš 2 savaites iki nutraukiamos veiklos arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties nutraukimo per 2 savaites nuo nepriklausomo tiekėjo pranešimo apie nutraukiamą veiklą ar nutraukiamą elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį gavimo dienos nepasirenka kito nepriklausomo tiekėjo ar paaiškėja šio straipsnio 3 dalyje nurodytos aplinkybės – tokiais atvejais vartotojų su nepriklausomu tiekėju sudaryta elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartis laikoma nutraukta. Vartotojas, kuriam užtikrinamas garantinis tiekimas, sudaręs elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju, privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo elektros energijos pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo, raštu pranešti apie tai garantinio tiekimo funkciją atliekančiam asmeniui, o šis ne vėliau kaip per 3 savaites nuo tokio pranešimo gavimo dienos nutraukia garantinį tiekimą. Garantinio tiekimo trukmė – ne ilgiau kaip 6 mėnesiai. Jeigu per 6 mėnesius vartotojas nepasirenka naujo nepriklausomo tiekėjo, visuomeninis tiekėjas įgyja teisę nutraukti elektros energijos tiekimą vartotojui. Apie garantinio tiekimo nutraukimą visuomeninis tiekėjas įspėja vartotoją ne vėliau kaip prieš 3 savaites iki elektros energijos nutraukimo dienos;

2) jeigu vartotojas, kuriam buvo suteikta garantinio tiekimo paslauga, per šios dalies 1 punkte nustatytą terminą nesudaro sutarties su visuomeniniu tiekėju ir pasirenka nepriklausomą tiekėją, vartotojas privalo sumokėti visuomeniniam tiekėjui už suvartotą elektros energiją pagal visuomeninio tiekėjo pateiktą mokėjimo dokumentą;

3) vartotojams, kuriems užtikrinamas garantinis tiekimas, taikoma garantinio tiekimo kaina, kuri apskaičiuojama visuomeniniam tiekėjui nustatytų elektros energijos įsigijimo ir visuomeninio tiekimo paslaugos kainų sumai pritaikius koeficientą 1,25. Garantinio tiekimo kainą apskaičiuoja ir nustato visuomeninis tiekėjas;

4) buitiniams vartotojams, nepasirinkusiems nepriklausomo elektros energijos tiekėjo ar kai jų pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nevykdo prisiimtų įsipareigojimų, užtikrinamas elektros energijos tiekimas visuomenine elektros energijos kaina šiame įstatyme ir jo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka ir sąlygomis. Buitiniams vartotojams garantinio tiekimo sąlygos nėra taikomos.

3. Šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nurodytas 2 savaičių nepriklausomo tiekėjo pranešimo terminas netaikomas ir garantinis elektros energijos tiekimas užtikrinamas nedelsiant, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo bet kurios iš šių aplinkybių atsiradimo:

1) vartotojo pasirinktam nepriklausomam tiekėjui pažeidus reguliuojamos veiklos sąlygas, Komisija sustabdo ar panaikina elektros energijos tiekimo veiklos leidimo galiojimą;

2) balansavimo energijos tiekėjui ar perdavimo sistemos operatoriui nutraukus balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutartį su nepriklausomu tiekėju ir nesant balansavimo energijos pirkimo–pardavimo sutarties su kitu balansavimo tiekėju;

3) nepriklausomam tiekėjui yra iškelta bankroto byla arba kreditorių susirinkime priimtas nutarimas vykdyti bankroto procedūras ne teismo tvarka;

4) kitais tiesiogiai nuo nepriklausomo tiekėjo veiksmų nepriklausančiais atvejais, dėl kurių nepriklausomas tiekėjas nebegali vykdyti prisiimtų įsipareigojimų tiekti elektros energiją vartotojams (*force majeure*).

4. Nepriklausomas tiekėjas privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną nuo šio straipsnio 3 dalyje nustatytų aplinkybių atsiradimo, savo vartotojams ir atitinkamam visuomeniniam tiekėjui pranešti apie garantinio tiekimo pradžią ir pagrindą, o vartotojams – ir apie visuomeninį tiekėją, vykdydiantį garantinį tiekimą, ir jo kontaktinius duomenis. Vartotojai, kurių suvartotos elektros energijos apskaitos prietaisų rodmenys nėra nuskaitomi nuotoliniu būdu, nedelsdami, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo garantinio tiekimo pradžios, jeigu apie tai jie buvo tinkamai informuoti, privalo užfiksuoti faktinius elektros energijos apskaitos prietaiso rodmenis ir juos pranešti skirstomųjų tinklų operatoriui. Nepriklausomiems tiekėjams ar vartotojams neįvykdžius ar tinkamai neįvykdžius šioje straipsnio dalyje nustatytų pareigų, garantinio tiekimo metu tiekiamos elektros energijos kiekis nustatomas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse nustatyta tvarka.

5. Vartotojai, kuriems šiame straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis užtikrinamas garantinis tiekimas, atsiskaito su tinklų operatoriumi, prie kurio valdomų tinklų yra prijungti vartotojo įrenginiai, už elektros energijos persiuntimą perdavimo ir (ar) skirstomaisiais tinklais, taip pat už sisteminės paslaugas ir viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, kaip nurodyta šio įstatymo 46 straipsnio 5 ir 6 dalyse.“

18 straipsnis. 49 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 49 straipsnio 2 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) vartotojams, kurie nepasirinko nepriklausomo elektros energijos tiekėjo ar kurių pasirinktas nepriklausomas tiekėjas nutraukia veiklą arba elektros energijos pirkimo–pardavimo sutartį, nevykdo prisiimtų įsipareigojimų, jeigu tokiems vartotojams elektros energija nėra

teikiama visuomenine elektros energijos kaina, šio įstatymo 44 straipsnyje nustatyta tvarka ir sąlygomis užtikrinamas garantinis tiekimasis;“.

2. Pakeisti 49 straipsnio 2 dalies 5 punktą ir jį išdėstyti taip:

„5) Vyriausybė ar jos įgaliota institucija imasi priemonių elektros energijos trūkumo klausimams spręsti, rengia su tuo susijusius nacionalinius energetikos veiksmų planus.“

3. Pripažinti netekusiu galios 49 straipsnio 2 dalies 6 punktą.

19 straipsnis. 51 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 51 straipsnio 1 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) susipažinti su elektros energijos suvartojimo duomenimis, įskaitant suvartotos elektros energijos kiekį, taip pat, sudarę aiškų susitarimą, nemokamai leisti bet kuriam tiekėjui naudotis savo skaitiklių duomenimis, kuriuos nemokamai turi teisę gauti pats vartotojas;“.

2. Pakeisti 51 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Tiekėjai ir elektros tinklų operatoriai sudaro tinkamas ir pakankamas sąlygas vartotojų prieigai prie informacijos ir duomenų apie mokėjimus už jiems patiektą elektros energiją ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusias paslaugas. Tinkamomis ir pakankamomis prieigos priemonėmis laikoma sąskaitos pateikimas vartotojui arba elektroninė prieiga prie vartotojo mokėjimo duomenų ar kitos pagrįstos priemonės. Jeigu vartotojas pageidauja gauti popierines sąskaitas, tiekėjai ir tinklų operatoriai neturi teisės vartotojui taikyti tokios sąskaitos pateikimo mokesčio. Vartotojo prašymu, suteikdami elektroninę prieigą ar raštu, tiekėjai ir (ar) tinklų operatoriai pateikia:

1) esamas faktines elektros energijos ir (ar) su elektros energijos tiekimu ir persiuntimu susijusių paslaugų kainas ir faktinį energijos suvartojimą bent kartą per kalendorinius metus;

2) vartotojo einamuoju metu suvartojamo elektros energijos kiekio ir elektros energijos, suvartotos per tą patį praėjusių metų laikotarpį, palyginimą;

3) kai tai įmanoma, palyginimą su vidutinio tos pačios grupės vartotojo elektros energijos suvartojimu.“

3. Papildyti 51 straipsnį nauja 5 dalimi:

„5. Elektros tinklų operatoriai elektros energijos valandinius suvartojimo duomenis už praėjusį ataskaitinį laikotarpį kartu su sąskaita už šiuo laikotarpiu suteiktas paslaugas elektroniniu būdu pateikia vartotojams, kurių objektuose vartojamos elektros energijos apskaitos prietaisai yra prijungti prie automatinės duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemų. Vartotojams ir (ar), vartotojams raštiškai sutikus, nepriklausomiems tiekėjams elektros tinklų operatoriai už iš anksto operatorių nustatytą paslaugos kainą, pagrįstą patiriamomis sąnaudomis,

gali sudaryti galimybę naudotis automatinėse duomenų nuskaitymo ar išmaniosios energijos apskaitos sistemose esančiais elektros vartojimo duomenimis.“

4. Buvusias 51 straipsnio 5–11 dalis laikyti atitinkamai 6–12 dalimis.

20 straipsnis. 52 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 52 straipsnį nauja 2 dalimi:

„2. Papildomos pažeidžiamų vartotojų teisių ir teisėtų interesų apsaugos priemonės:

1) pažeidžiamiems vartotojams negali būti apribotas ir (ar) nutrauktas elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas, kai jie per nustatytą terminą neatsiskaito už patiektą elektros energiją, nesumoka ar iš dalies sumoka už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, jeigu šių pažeidžiamų vartotojų įsiskolinimas skirstomųjų tinklų operatoriui ar tiekėjui yra ar buvo ne didesnis kaip 3 bazinės socialinės išmokos, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus;

2) pažeidžiamiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, elektros energijos tiekimas ir (ar) persiuntimas negali būti nutrauktas penktadieniais, šeštadieniais, sekmadieniais, švenčių ir prieššventinėmis dienomis arba kai vidutinė paros oro temperatūra yra žemesnė negu $-15\text{ }^{\circ}\text{C}$ ar aukštesnė negu $+30\text{ }^{\circ}\text{C}$, išskyrus šio įstatymo 71 straipsnyje ir 72 straipsnio 1 ir 3 dalyse numatytus atvejus. Tokiais atvejais tiekimas vartotojui gali būti nutrauktas kitą dieną po šiame punkte nustatytų aplinkybių pasibaigimo, jeigu pažeidžiamas vartotojas apie tai buvo įspėtas Elektros energijos tiekimo ir naudojimo taisyklėse ir kituose šio įstatymo įgyvendinamuosiuose teisės aktuose nustatyta tvarka;

3) pažeidžiami vartotojai turi teisę iki paskutinės mėnesio, einančio po kalendorinio mėnesio, per kurį persiunčiama ir (ar) tiekama elektros energija ar teikiamos kitos su tuo susijusios paslaugos vartotojui, dienos (išskyrus atvejus, kai pažeidžiamo vartotojo prašymu yra susitarta dėl ilgesnių atsiskaitymo terminų) atsiskaityti su skirstomųjų tinklų operatoriumi ar tiekėju;

4) pažeidžiamiems vartotojams vykdant elektros įrenginių prijungimą prie skirstomųjų tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, jeigu prijungimo įmoka didesnė kaip 600 eurų, 60 procentų prijungimo įmokos dalis sumokama per 10 kalendorinių dienų nuo vartotojo prijungimo paslaugos sutarties pasirašymo, kita įmokos dalis – per 10 kalendorinių dienų nuo rangos darbų pabaigos. Prijungimo paslauga pradeda teikti, kai pažeidžiamas vartotojas sumoka pirmąją prijungimo paslaugos įmokos dalį. Apie rangos sutartyje nustatytą darbų pabaigą skirstomųjų tinklų operatorius praneša pažeidžiamam vartotojui ir pateikia jam mokėti reikalingus dokumentus prijungimo paslaugos sutartyje nustatyta tvarka;

5) pažeidžiamiesiems vartotojams per nustatytą terminą neatsiskaičius už patiektą elektros energiją, nesumokėjus ar iš dalies sumokėjus už elektros energijos persiuntimo paslaugą ar kitas su tuo susijusias paslaugas, 3 mėnesius nuo termino praleidimo dienos delspinigiai nėra skaičiuojami.“

2. Buvusias 52 straipsnio 2 ir 3 dalis laikyti atitinkamai 3 ir 4 dalimis.

21 straipsnis. 58 straipsnio pakeitimas

1. Papildyti 58 straipsnį 5 dalimi:

„5. Centralizuotai elektros energija, pagaminta naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, superkama iš elektros energijos gamintojų, kuriems kituose įstatymuose ir teisės aktuose nustatyta tvarka taikomas fiksuotas tarifas. Visa supirkta elektros energija, pagaminta iš atsinaujinančių energijos išteklių, prekiaujama Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais, tvarka ir sąlygomis bei vadovaujantis ekonominio naudingumo ir mažiausios finansinės naštos elektros energijos vartotojams, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų mokėtojams principais. Centralizuotą elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių prekybą vykdo visuomeninis tiekėjas ir (ar) Energetikos ministerijos, Vyriausybės nustatyta tvarka, kuri, be kita ko, reglamentuoja tokios įmonės pakeitimo procedūrą, paskirta įmonė. Nupirktą elektros energiją gali būti tiekama ir visuomeninio tiekėjo, ir paskirtosios įmonės vartotojams. Paskirtąją įmonę skiriama įmonė turi atitikti šiuos reikalavimus:

1) įmonė privalo turėti pakankamą finansinį pajėgumą, būtiną ne mažiau kaip dviejų kalendorinių mėnesių laikotarpio atsiskaitymams su gamintojais, elektros energijos gamybai naudojančiais atsinaujinančius energijos išteklius, už superkamą elektros energiją padengti, įvertinamą pagal jos paskutinių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų, aiškinamojo rašto ir audito išvados, jeigu auditas buvo atliktas) duomenis, kai įmonė vykdyt ūkinę komercinę veiklą, arba planuojamos veiklos prognozuojamus finansinius duomenis, kai įmonė nevykdė ūkinės komercinės veiklos;

2) įmonė privalo valdyti technines ir organizacines priemones, reikalingas laiku ir tinkamai administruoti duomenis apie gamintojų į tinklus patiektą elektros energiją ir gamintojams už ataskaitinį mėnesį mokėtinas lėšas;

3) įmonė privalo užtikrinti nupirkto elektros energijos pardavimą Prekybos elektros energija taisyklėse nustatytais būdais ar šios elektros energijos pardavimą savo vartotojams;

4) įmonė privalo apskaitą, susijusią su centralizuotos elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių prekybos vykdymu, tvarkyti atskirai nuo bet kurios kitos veiklos apskaitos;

5) įmonė įsipareigoja sudaryti elektros energijos, gaminamos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, gamybos prognozavimo ir atsiskaitymo už balansavimo elektros energiją

sutartį su perdavimo sistemos ir (ar) skirstomųjų tinklų operatoriumi, atsakingu už elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančių energijos išteklių, balansavimą;

6) įmonė įsipareigoja vykdyti paskirtosios įmonės funkcijas laikydamasi Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo ir kitų teisės aktų reikalavimų. Ankstesnioji paskirtoji įmonė vykdo funkcijas tol, kol bus paskirta nauja įmonė.“

2. Papildyti 58 straipsnį 6 dalimi:

„6. Nustačiusi, kad paskirtoji įmonė neatitinka šio straipsnio 5 dalyje nustatytų reikalavimų ar nesilaiko šio straipsnio 5 dalyje nustatytų veiklos sąlygų, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų elektros energetikos sektoriuje lėšų administravimo tvarkos aprašo, Prekybos elektros energija taisyklių ir kitų jos veiklą reglamentuojančių teisės aktų, Energetikos ministerija įspėja paskirtąją įmonę apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą veiklos trūkumams pašalinti. Paskirtajai įmonei per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų, Energetikos ministerija organizuoja naujos paskirtosios įmonės atranką ir paskyrimą.“

22 straipsnis. 67 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 67 straipsnio 5 dalį ir ją išdėstyti taip:

„5. Komisija, tvirtindama vartotojų ir gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų įkainių apskaičiavimo metodiką, nustatydamą įkainius ir juos diferencijuodama, taip pat derindama operatorių parengtą prijungimo sąlygų ir išankstinių prijungimo sąlygų parengimo įkainių apskaičiavimo metodiką ir elektros energijos persiuntimo ir (ar) tiekimo nutraukimo, apribojimo, atnaujinimo ir elektros apskaitos prietaiso rodmenų nuskaitymo paslaugų įkainių apskaičiavimo metodiką, vadovaujasi šiais bendraisiais kriterijais:

- 1) tinklų naudotojų nediskriminavimo;
- 2) protingumo, teisingumo, sąžiningumo, objektyvumo ir sąnaudų pagrįstumo;
- 3) elektros energijos vartojimo efektyvumo;
- 4) tinklų naudotojų ūkinės veiklos aplinkybių įvertinimo;
- 5) tinklų naudotojų įrenginių prijungimo poreikio įvertinimo;
- 6) atokių ir menkai apgyvendintų regionų elektrifikavimo;
- 7) elektros tinklų plėtos sąnaudų įvertinimo;
- 8) išmaniųjų energijos tinklų ir išmaniųjų energijos apskaitos sistemų plėtos;
- 9) galimybės panaudoti elektros įmonių objektus kitų tinklų naudotojų įrenginiams prijungti įvertinimo;

10) teisės aktų nustatytų lengvatų ir (ar) skatinimo priemonių, taikomų gamintojų įrenginių prijungimui, įvertinimo.“

2. Pakeisti 67 straipsnio 7 dalies 1 punktą ir jį išdėstyti taip:

„1) buitiniai vartotojai, įskaitant ir pažeidžiamus vartotojus, apmoka 20 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Komisijos patvirtintą įkainį;“.

3. Papildyti 67 straipsnio 7 dalį nauju 2 punktu:

„2) nauji vartotojai, kurių elektros įrenginiai pirmą kartą prijungiami prie skirstomųjų tinklų, kurių leistinoji naudoti galia yra didesnė kaip 1 MW, ir kurie su skirstomųjų tinklų operatoriumi yra sudarę sutartį, kuria įsipareigoja 10 metų nuo elektros energijos persiuntimo paslaugos sutarties įsigaliojimo momento nemažinti leistinosios naudoti galios, apmoka 10 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Komisijos patvirtintą įkainį. Šis punktas netaikomas prijungiant gyvenamosios paskirties pastatų elektros įrenginius prie skirstomųjų tinklų;“.

4. Buvusius 67 straipsnio 7 dalies 2, 3 ir 4 punktus laikyti atitinkamai 3, 4 ir 5 punktais.

5. Pakeisti 67 straipsnio 7 dalies 3 punktą ir jį išdėstyti taip:

„3) kiti vartotojai, išskyrus šios dalies 1 ir 2 punktuose nurodytus vartotojus, apmoka 40 procentų skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudų arba moka pagal šį dydį apskaičiuotą ir Komisijos patvirtintą įkainį;“.

6. Pakeisti 67 straipsnio 9 dalį ir ją išdėstyti taip:

„9. Skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudos, nurodytos šio straipsnio 7 ir 8 dalyse, apima ir perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudas, patiriamas dėl elektros perdavimo tinklų plėtros ar atnaujinimo, susijusio su atitinkamo vartotojo ar gamintojo elektros įrenginių prijungimu prie skirstomųjų tinklų. Tokias perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudas vartotojas ir gamintojas, taikant šio straipsnio 7 dalyje nustatytą sąnaudų paskirstymo tvarką, apmoka skirstomųjų tinklų operatoriui, o skirstomųjų tinklų operatorius padengia perdavimo sistemos operatoriui 100 procentų visų perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų, patirtų prijungiant gamintojo elektros įrenginius, arba 10 procentų visų perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų, patirtų prijungiant vartotojo, nurodyto šio straipsnio 7 dalies 2 punkte, elektros įrenginius, arba 40 procentų visų perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų, patirtų prijungiant vartotojo, nurodyto šio straipsnio 7 dalies 3 punkte, elektros įrenginius. Likusi nepadengta perdavimo sistemos operatoriaus sąnaudų dalis laikoma perdavimo sistemos operatoriaus tinklų plėtros išlaidomis.“

7. Pakeisti 67 straipsnio 10 dalį ir ją išdėstyti taip:

„10. Tuo atveju, kai buitinis vartotojas, kurio elektros įrenginiai buvo prijungti prie elektros skirstomųjų tinklų taikant šio straipsnio 7 dalies 1 punkte nurodytą sąnaudų paskirstymo tvarką, ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo elektros įrenginių prijungimo momento pradeda vartoti šiais įrenginiais patiektą elektros energiją savo ar kitų asmenų ūkinės komercinės ar profesinės veiklos reikmėms tenkinti, toks vartotojas nėra laikomas buitiniu vartotoju ir, gavęs atitinkamą skirstomųjų tinklų operatoriaus reikalavimą, privalo apmokėti likusią sąnaudų dalį, apskaičiuojamą šio straipsnio 7 dalies 3 punkte nustatyta tvarka.“

8. Papildyti 67 straipsnį nauja 11 dalimi:

„11. Tuo atveju, kai vartotojas, kurio elektros įrenginiai buvo prijungti prie elektros skirstomųjų tinklų taikant šio straipsnio 7 dalies 2 punkte nurodytą sąnaudų paskirstymo tvarką, sumažina leistiną naudoti galią nepaėjus 10 metų nuo elektros energijos persiuntimo paslaugos sutarties įsigaliojimo, vartotojas privalo apmokėti visas patirtas skirstomųjų tinklų operatoriaus sąnaudas, susijusias su vartotojo elektros įrenginių prijungimu prie skirstomųjų tinklų, proporcingai sumažintai leistinajai naudoti galiai.“

9. Buvusias 67 straipsnio 11 ir 12 dalis laikyti atitinkamai 12 ir 13 dalimis.

10. Papildyti 67 straipsnį 14 dalimi:

„14. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą ir ją sudarančių atskirų sudedamųjų dalių kainas pagal šiame įstatyme nustatytą galutinį viešuosius interesus atitinkančių paslaugų sąrašą nustato Komisija.“

23 straipsnis. 70 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 70 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Asmenys, gaunantys elektros energiją tiesiogine linija, turi apmokėti už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas. Perdavimo sistemos operatorius šiems asmenims galios ir energijos rezervavimo funkcijos neatlieka. Asmenų, gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, mokamą viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kainą nustato Komisija.“

24 straipsnis. 71 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 71 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„71 straipsnis. Laikino elektros energijos persiuntimo vartotojams nutraukimo ir ribojimo sąlygos nesant vartotojų kaltės

1. Elektros energijos persiuntimas vartotojams gali būti laikinai nutrauktas nesant vartotojų kaltės tik siekiant apsaugoti visuomenės interesus, tarp jų Energetikos įstatyme nustatyta tvarka paskelbus ekstremaliąją energetikos padėtį, arba atliekant naujų vartotojų prijungimo ar elektros tinklų priežiūros darbus. Laikino elektros energijos persiuntimo nutraukimo siekiant užtikrinti

visuomenės interesus ir su tuo tiesiogiai susijusių pagrindų nuostolių apskaičiavimo ir atlyginimo tvarką nustato energetikos ministras.

2. Elektros energijos persiuntimą nutraukti ar apriboti vartotojams be išankstinio įspėjimo galima tik tais atvejais, kai tuo siekiama išvengti avarijos ar gedimų elektros energetikos sistemoje ar operatoriaus elektros tinkle arba likviduoti patirtą avariją, gedimus ar sutrikimus, tarp jų esant šio straipsnio 1 dalyje nurodytoms aplinkybėms. Šiais atvejais teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis vartotojui turi būti nedelsiant pranešama apie elektros energijos persiuntimo nutraukimą ar apribojimą.

3. Atlikdami naujų vartotojų elektros įrenginių prijungimo ar elektros tinklų priežiūros darbus, elektros tinklų operatoriai gali iš dalies arba visiškai atjungti vartotojo įrenginius reikiamam laikotarpiui tik pagal iš anksto nustatytą grafiką ir ne vėliau kaip prieš 5 kalendorines dienas pranešę vartotojams.

4. Sprendžiant dėl nuostolių, susijusių su laikinu elektros energijos persiuntimo nutraukimu, siekiant užtikrinti visuomenės interesus, atlyginimo ir apskaičiavimo vadovaujamasi šiomis nuostatomis:

1) tinklų operatorius vartotojui neatlygina jo patirtų nuostolių, kai elektros energijos persiuntimas nutraukiamas arba apribojamas Valstybinei energetikos inspekcijai nustačius tokius vartotojo elektros įrenginių ir (ar) jų eksploatacijos trūkumus, dėl kurių gresia avarija, gedimai, sutrikimai ar kyla pavojus žmonių gyvybei ir saugumui, taip pat tais atvejais, kai tai būtina siekiant išvengti ekstremaliosios padėties ar susiklosčius energetikos sistemoje ar tinklų operatoriaus elektros tinkle ne dėl tinklų operatoriaus kaltės ekstremaliajai padėčiai, kuri kelia grėsmę sistemos ar elektros tinklo funkcionavimui ir stabilumui, taip pat susidarius generavimo galios ar elektros energijos deficitui ir tada, kai elektros energijos persiuntimo nutraukimas arba apribojimas yra būtinas atliekant elektros tinklų priežiūros darbus, taip pat vykdant naujų elektros energijos vartotojų ir (ar) gamintojų įrenginių prijungimo prie elektros tinklų darbus;

2) elektros energijos persiuntimo nutraukimo laikas, nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis ir priežastys nustatomos pagal tinklų operatoriaus bei vartotojo operatyvinius dokumentus ir registravimo prietaisų rodmenis. Nepersiųstos (nepatiektos) elektros energijos kiekis, nekokybiškai pagamintos arba sugadintos produkcijos kiekis, sugadintos įrangos vertė nustatomi pagal tinklų operatoriaus arba vartotojo pateiktus įrodančius dokumentus. Jeigu nuostolių dydžių pagal turimą informaciją tiksliai nustatyti negalima, tai jų dydis nustatomas šalių susitarimu. Šalims nesusitarus, nuostolių dydį nustato teismas;

3) prašymą dėl nuostolių atlyginimo vartotojas turi teisę pateikti tinklų operatoriui ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo nuostolių atsiradimo dienos. Tinklų operatorius privalo vartotojo prašymą išnagrinėti ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo;

4) tinklų operatoriai, nustatę, kad vartotojo prašymas dėl nuostolių atlyginimo yra pagrįstas, vartotojams nuostolius, patirtus dėl elektros energijos persiuntimo nutraukimo ar apribojimo, atlygina per 30 kalendorinių dienų nuo vartotojo prašymo išnagrinėjimo dienos, jeigu vartotojas ir tinklų operatorius nesusitaria kitaip. Tinklų operatoriai vartotojų prašymus nagrinėja vadovaudamiesi teisingumo, protingumo ir sąžiningumo reikalavimais.“

25 straipsnis. 72 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 72 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius gali nutraukti elektros energijos persiuntimą ir tiems vartotojams, kurie gavę rašytinį įspėjimą neapmokėjo sąskaitų už suvartotą elektros energiją arba jos persiuntimą ir su tuo susijusias paslaugas bei už viešuosius interesus atitinkančias paslaugas: buitiniai vartotojai – per 15 dienų, kiti vartotojai – per 10 dienų.“

26 straipsnis. 74 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 74 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„74 straipsnis. Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos elektros energetikos sektoriuje

1. Vyriausybė, vadovaudamasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir užtikrindama konkurencingą viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių asmenų atrankos procedūrą, vadovaudamasi Vyriausybės nustatyta atrankos procedūrų vykdymo tvarka, gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, nediskriminuodama šių rinkos dalyvių jų teisių ar įsipareigojimų požiūriu. Kitų įstatymų nuostatos, reglamentuojančios viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje, gali būti taikomos tik tiek, kiek jos neprieštarauja šio įstatymo nuostatoms.

2. Siekiant įgyvendinti valstybės energetikos, ekonominės ir aplinkos apsaugos politikos strateginius tikslus elektros energetikos sektoriuje ir užtikrinti visuomenės interesų įgyvendinimą, Vyriausybė gali įpareigoti rinkos dalyvius teikti šias viešuosius interesus atitinkančias paslaugas elektros energetikos sektoriuje:

1) elektros energijos gamyba naudojant atsinaujinančius energijos išteklius, šios elektros energijos balansavimas ir jos centralizuota prekyba, vykdoma Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka;

2) elektros energijos gamyba elektrinėse, kuriose elektros energija gaminama didelio naudingumo kogeneracijos būdu, kaip tai apibrėžta šio įstatymo 3¹ dalyje;

3) elektros energijos gamyba nustatytoje elektrinėse, kuriose elektros energijos gamyba būtina elektros energijos tiekimo saugumui užtikrinti;

4) elektros energetikos sistemos rezervų užtikrinimas nustatytoje elektrinėse, kurių veikla būtina valstybės energetiniam saugumui užtikrinti;

5) elektros energijos gamybos pajėgumų, strategiškai svarbių elektros energetikos sistemos darbo saugumui ir patikimumui ar valstybės energetinei nepriklausomybei užtikrinti, plėtra;

6) strateginių elektros energetikos sektoriaus projektų, susijusių su energetinio saugumo didinimu, įrengiant jungiamąsias linijas su kitų valstybių narių elektros energetikos sistemomis ir (ar) sujungiant Lietuvos Respublikos elektros energetikos sistemas su kitų valstybių narių elektros energetikos sistemomis, įgyvendinimas;

7) energetikos objektų darbo saugumo užtikrinimo, Ignalinos atominės elektrinės radioaktyviųjų atliekų tvarkymo ir joje panaudoto branduolinio kuro tvarkymo veikla;

8) elektros tinklų operatoriaus atliekamas elektros tinklų optimizavimas, plėtra ir (ar) rekonstravimas, užtikrinantys elektros gamybos naudojant atsinaujinančius energijos išteklius plėtrą.

3. Tvirtindama viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo apimtis ateinantiems kalendoriniams metams ir nustatydamą įpareigojimus teikti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas, Vyriausybė vadovaujasi viešaisiais interesais elektros energetikos sektoriuje ir užtikrina konkurencingą viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančių asmenų atrankos procedūrą. Energetikos ministerija ne rečiau kaip kartą per 5 metus turi atlikti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų analizę, kuri, be kita ko, apimtų kiekvienos viešuosius interesus atitinkančios paslaugos turinio, aplinkybių, kuriomis energetikos veikla priskiriama šioms paslaugoms, vertinimą, taip pat paslaugų, kurios yra būtinos viešiesiems poreikiams užtikrinti, galimų finansavimo šaltinių vertinimą ir optimalios paslaugų apimties nustatymą, siekiant mažiausios finansinės naštos vartotojams.

4. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos Vyriausybės nustatyta tvarka renkamos iš asmenų, kurie:

1) naudoja elektros energiją ūkiniam poreikiams tenkinti ir kurių elektros energijos gamybos ir (ar) vartojimo įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų;

2) naudoja savo pasigamintą elektros energiją savo ūkiniam poreikiams tenkinti ir kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, – už visą savo ir asmenų, iš jų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniam poreikiams tenkinti faktiškai suvartotą elektros energiją;

3) savo ūkiniam poreikiams tenkinti naudoja termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pasigamintą elektros energiją ir kurių elektros energijos gamybos įrenginiai prijungti prie elektros tinklų operatoriaus valdomų elektros tinklų, –

už jų termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse pasigaminatą ir savo bei asmenų, iš jų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniams poreikiams tenkinti faktiškai suvartotą elektros energiją.

5. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos nerenkamos už:

1) gamintojų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius pasigaminatą ir ūkinei veiklai vykdyti suvartotą elektros energijos kiekį;

2) elektros energiją, būtiną elektros energijos gamybos technologiniam procesui užtikrinti, o termofikaciniu režimu kombinuotojo elektros energijos ir šilumos gamybos ciklo elektrinėse – už elektros energiją, būtiną bendram elektros energijos ir šilumos gamybos technologiniam procesui užtikrinti;

3) elektros energiją, būtiną elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiklos technologiniam procesui užtikrinti. Šios energijos metinis kiekis negali būti didesnis už tiems kalendoriniams metams Komisijos konkrečiam skirstomųjų tinklų operatoriui apskaičiuojant elektros energijos skirstymo paslaugos kainų viršutinės ribas naudotą procentinį dydį (normatyvinį arba faktinį, jeigu pastarasis mažesnis);

4) elektros energijos kiekį, kuris elektros energiją gaminančio vartotojo buvo patiektas į elektros tinklus ir po to suvartotas savo reikmėms ir ūkio poreikiams.

6. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšos gali būti naudojamos tik šio straipsnio 2 dalyje nustatytoms viešuosius interesus atitinkančioms paslaugoms finansuoti ir viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo sąnaudoms padengti.

7. Rinkos dalyviai viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo sąnaudų apskaitą tvarko atskirai nuo visų kitų jų vykdomų veiklų sąnaudų apskaitos, vadovaudamiesi Komisijos patvirtintomis apskaitos atskyrimo taisyklėmis.

8. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriumi skiriama valstybės tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus asmenis, kontroliuojama energetikos įmonė, atitinkanti šiuos reikalavimus:

1) įmonė privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti technines priemones ir programinę įrangą, kurių reikia lėšoms administruoti;

2) įmonė privalo nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais valdyti ryšio priemones, kurių reikia pranešimams iš elektros energijos rinkos dalyvių, dalyvaujančių viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teisiniuose santykiuose, gauti ir jiems siųsti;

3) įmonė privalo turėti pakankamą finansinį pajėgumą, būtiną ne mažiau kaip dviejų kalendorinių mėnesių laikotarpio lėšų surinkimo ir išmokėjimo galimiams neatitikimams padengti, įvertinamą pagal jos dvejų paskutinių ataskaitinių metų finansinių ataskaitų (balanso, pelno (nuostolių), pinigų srautų, nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitos, aiškinamojo rašto ir audito išvados,

jeigu auditas buvo atliktas) duomenis, kai įmonė vykdydė ūkinę komercinę veiklą, arba planuojamos veiklos prognozuojamus finansinius duomenis, kai įmonė nevykdė ūkinės komercinės veiklos;

4) įmonė privalo turėti darbuotojų lėšų administravimo veiklai vykdyti ir ataskaitoms rengti, atskirai vykdomos veiklos apskaitai tvarkyti, elektros energijos rinkos dalyviams, dalyvaujantiems viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teisiniuose santykiuose, informuoti ir konsultuoti, skundams dėl vykdomos veiklos sąlygų nagrinėti;

5) įmonė negali būti viešuosius interesus atitinkančias paslaugas teikiančiu asmeniu;

6) įmonė, kurią valstybė kontroliuoja netiesiogiai, per kitus asmenis, privalo atitikti valdymo diferencijavimo principus – viena energetikos įmonė ar kelios tame pačiame energetikos sektoriuje veikiančios įmonės negali turėti daugiau kaip 3/4 balsų, suteikiančių teisę priimti sprendimus dėl administratoriaus valdymo ir veiklos teisės aktų nustatyta tvarka;

7) įmonės vadovas turi būti nepriekaištingos reputacijos ir turėti pakankamą patirtį, kad būtų užtikrintas patikimas ir skaidrus lėšų administravimas. Įmonės vadovas negali būti laikomas nepriekaištingos reputacijos, jeigu jis neatitinka Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatyme nustatytų nepriekaištingos reputacijos kriterijų.

9. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius privalo užtikrinti viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimą mažiausiomis sąnaudomis ir skaidriai. Esant numatytiems aplinkybių, kurios daro įtaką asmens atitikties viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriui keliamiems reikalavimams, pasikeitimams ar jiems įvykus, kai to iš anksto nebuvo galima numatyti, viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius privalo nedelsdamas, ne vėliau kaip 5 darbo dienas, apie šiuos pasikeitimus raštu pranešti Energetikos ministerijai. Nustačiusi, kad viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius neatitinka šio straipsnio 8 dalyje nustatytų reikalavimų ar nesilaiko šiame straipsnyje nustatytų jo veiklos sąlygų, Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų teikimo tvarkos aprašo, Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administravimo tvarkos aprašo, Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo energijai gaminti skatinimo tvarkos aprašo ir kitų viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriaus veiklą reglamentuojančių teisės aktų, Energetikos ministerija įspėja viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorių apie galimą teisės vykdyti veiklą atėmimą ir nustato ne ilgesnį kaip 2 mėnesių terminą veiklos trūkumams pašalinti. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratoriui per nustatytą terminą nepašalinus veiklos trūkumų, Energetikos ministerija organizuoja naujo administratoriaus atranką ir paskyrimą. Ankstesnis viešuosius interesus atitinkančių paslaugų lėšų administratorius vykdo funkcijas tol, kol bus paskirtas naujas administratorius.

10. Šio straipsnio 4 ir 5 dalyse nurodytų įrenginių ir jų pagamintos elektros energijos, asmenų savo ūkiniais poreikiais suvartotos ir asmenų, iš gamintojų gaunančių elektros energiją tiesioginėmis linijomis, ūkiniais poreikiais suvartotos elektros energijos kiekio kontrolę atlieka Valstybinė energetikos inspekcija.“

27 straipsnis. 75 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 75 straipsnio 2 dalį ir ją išdėstyti taip:

„2. Elektros energijos persiuntimui skirtos žemosios ir vidutinės įtampos elektros oro linijos, oro kabeliai ir požeminių kabelių linijos ir įrenginiai, įskaitant transformatorinėse ir transformatorių pastotėse įrengtus įrenginius, kartu su požeminių kabelių kanalais, linijas laikančiomis atramomis ir kitais priklausiniais, laikomi kilnojamaisiais daiktais, išskyrus elektros tinklų priklausinius, kurie pagal Statybos įstatymą laikytini pastatais.“

2. Pakeisti 75 straipsnio 3 dalį ir ją išdėstyti taip:

„3. Elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, techninei priežiūrai, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti šiuo įstatymu nustatomi žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų servitutai šių objektų ir įrenginių teisės aktuose nustatytų apsaugos zonų ribose. Tinklų operatoriai tiesti perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengti kitus elektros įrenginius tinklų operatoriui nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose turi teisę tik įstatymų nustatyta tvarka su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininku išsprendę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo klausimą. Tinklų operatoriai, sudarę sutartis su žemės ar kito nekilnojamojo turto savininkais dėl žemės ar kito nekilnojamojo turto servitutų nustatymo elektros tinklams įrengti tinklų operatoriams nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams išmoka vienkartinės kompensacijas nuostoliams dėl servituto nustatymo atlyginti, kurių maksimalus dydis yra apskaičiuojamas pagal Vyriausybės patvirtintą metodiką. Žemės ar kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams atlyginama sunaikintų sodinių, pasėlių, iškirsto miško rinkos vertė bei nuostoliai, atsiradę dėl galimybės naudoti žemės sklypą, jo dalį ar kitą nekilnojamąjį turtą pagal pagrindinę žemės ar kito nekilnojamojo turto naudojimo paskirtį praradimo.“

3. Pakeisti 75 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Tinklų operatoriai turi teisę nekliudomi prieiti, privažiuoti ar kitaip patekti prie jiems priklausančių ar jų eksploatuojamų elektros tinklų, esančių kito žemės ar kito nekilnojamojo daikto savininko ar naudotojo teritorijoje, teisės aktų nustatyta tvarka atlikti jų remonto, techninės

priežiūros, eksploataavimo, medžių ir krūmų kirtimo (esant žemės savininko sutikimui; dėl iškirstos medienos naudojimo sprendžia žemės savininkai), rekonstravimo ar modernizavimo darbus, taip pat įrengti naujus elektros energetikos objektus, neišplečiant esamų apsaugos zonų ribų. Be tinklų operatoriaus rašytinio sutikimo elektros tinklų apsaugos zonose draudžiama statyti, remontuoti, rekonstruoti arba griauti bet kokius statinius, atlikti įvairius kasybos, krovos, dugno gilinimo, žemės kasimo, sprogdinimo, melioravimo, užtvindymo darbus, mechanizuotai laistyti žemės ūkio kultūras, įrengti gyvulių laikymo aikšteles, vielines užtvaras ir metalines tvoras, sodinti arba kirsti medžius, atlikti kitus teisės aktuose numatytus ribojamus darbus ar veiksmus. Prašymą dėl šių darbų atlikimo tinklų operatoriai turi išnagrinėti ir į juos atsakyti ne vėliau kaip per 15 kalendorinių dienų nuo prašymo gavimo dienos. Jeigu per nurodytą terminą tinklų operatorius neatsako, laikoma, kad jis sutinka.“

4. Pripažinti netekusia galios 75 straipsnio 6 dalį.

28 straipsnis. Įstatymo priedo pakeitimas

1. Papildyti Įstatymo priedą nauju 4 punktu:

„4. 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičianti bei vėliau panaikinanti Direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB (OL 2009 L 140, p. 16).“

2. Buvusius Įstatymo priedo 4–9 punktus laikyti atitinkamai 5–10 punktais.

29 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio įstatymo 13 straipsnį, 19 straipsnio 3 dalį ir šio straipsnio 3 dalį, įsigalioja 2017 m. lapkričio 1 d.

2. Šio įstatymo 13 straipsnis ir 19 straipsnio 3 dalis įsigalioja 2018 m. sausio 1 d.

3. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Lietuvos Respublikos energetikos ministras, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras ir Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija iki 2017 m. spalio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

4. Šio įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje išdėstyto Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 75 straipsnio 3 dalies nuostatos dėl vienkartinį kompensacijų dydžio apskaičiavimo už servitutus, perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatoriams tiesiant perdavimo, skirstomuosius tinklus ar įrengiant kitus elektros įrenginius tinklų operatoriui nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose taikomos ir atlyginant nuostolius dėl servitutų, nustatytų šiuo įstatymu iki šio įstatymo įsigaliojimo, skirtų elektros energetikos objektų ir įrenginių, esančių elektros energetikos objektus ir įrenginius valdančiai elektros energetikos įmonei nuosavybės teise ar kitais teisėtais pagrindais

nepriklausančioje žemėje ar kituose nekilnojamuosiuose daiktuose, eksploatavimui, aptarnavimui, remontui, techninei priežiūrai, rekonstravimui, modernizavimui ir (ar) naudojimui užtikrinti, jeigu šie nuostoliai nebuvo atlyginti iki šio įstatymo įsigaliojimo dienos. Vyriausybė, atsižvelgdama į preliminarų vienkartinių kompensacijų už nuostolius dėl iki šio įstatymo įsigaliojimo nustatytų servitutų dydį ir nuomonę apie jo įtaką elektros energijos tarifams, kuriuos Vyriausybei po konsultacijų su perdavimo sistemos ir skirstomųjų tinklų operatoriais pateikia Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, iki 2018 m. gegužės 1 d. nustato tvarką, pagal kurią bus išmokamos kompensacijos šioje straipsnio dalyje nurodytų žemės ir kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams. Nurodytos vienkartinės kompensacijos pradedamos mokėti 2018 m. gegužės 1 d. ir žemės bei kitų nekilnojamųjų daiktų savininkams išmokamos ne vėliau kaip per 2 metus nuo prašymo dėl vienkartinės kompensacijos ar dėl kompensacijos peržiūrėjimo (padidėjus teisės aktais nustatomoms elektros tinklų apsaugos zonoms) pateikimo perdavimo sistemos ir (arba) skirstomųjų tinklų operatoriams dienos.

5. Šio įstatymo 26 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatos taikomos tik po šio įstatymo įsigaliojimo dienos leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus gavusiems elektros energijos gamintojams ir Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai atlikus konsultacijas su Europos Komisija dėl galimos valstybės pagalbos, kuri turi atitikti 2014 m. birželio 28 d. Europos Komisijos komunikate „2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (2014/C 200/01) numatytus reikalavimus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentė

Dalia Grybauskaitė